

discreció en el desenvolupament dels seus esbrinaments per tal de no violar el dret dels investigats a la reserva i per a no afeblir el principi de la presumpció d'innocència. Com que el jutge també es pot equivocar, és oportú que la legislació disposi una indemnització equitativa per a la víctima d'un error judicial» (a 404 del Compendi).

6. *Desobediència civil*. Aquestes raons justifiquen, des d'una perspectiva específicament cristiana, les jornades sobre la desobediència civil que Òmnium Cultural celebra el 4 i el 5 de juliol. — O.D.

Ignasi Moreta i Lluís Duch, una conversa

De tant en tant sorgeixen figures excepcionals, i la de Lluís Duch (Barcelona 1936 - Montserrat 2018) n'és una. Antropòleg i teòleg, escriví una obra ingent sobre el fet religiós i, en general, la condició de l'home modern. El llibre *Conversa amb Lluís Duch: Religió, comunicació, política* (Ed. Fragmenta, 2019) recull una conversa que l'autor tingué amb l'antropòleg, fa un cert temps, i té el mèrit de presentar ordenadament, però amb tota la frescor del llenguatge oral, la majoria de temes del pensador català.

Una introducció, ben documentada, exposa les dades principals de la biografia intel·lectual de Duch, que estudià a Tübingen i es dedicà al principi a estudiar Mircea Eliade en la seva tesi doctoral, per després dedicar-se a elaborar la seva pròpia teoria sobre el mite. De tot això, en parla ell mateix en un altre llibre publicat pòstumament, *Sortida del laberint* (Ed. Fragmenta, 2018), però en el pròleg d'aquesta conversa es resumeix sense perdre cap dada important.

La conversa en si, que ocupa més de la meitat del llibre, té la virtut de presentar un resum dels temes cabdals de Duch, formulats per ell mateix, sense l'estil erudit i difícil que caracteritza algun dels seus llibres

anterior. El llibre té tots els avantatges de ser un llibre petit, que es pot llegir en qualsevol lloc, i tots els beneficis d'un llibre profund, és a dir, que es pot rellegir i s'ha de rellegir més d'un cop per a trobar-hi sempre alguna cosa diferent. L'ambivalència de l'ésser humà, capaç alhora de fer el mal i el bé, la dimensió religiosa i la dimensió política, presents sempre i que formen part de l'estructura humana, la necessitat d'un discurs religiós—sense parlar de religions concretes—, la importància de la paraula que impregna el món, el mite i la raó intrínsecament relacionats, tots aquests temes s'encadenen en una conversa ordenada, de lectura fàcil però no simple. Interessant per a creients i no creients alhora, és un llibre que interpella el lector i que no el decebrà. — M.C.G.

El nou llibre de Mn. Gil

Amb una picada d'ullet al llibre de Jordi Llimona *Humans, tanmateix*, publicat el 1973, Josep Gil i Ribas publica aquest *Cristians, tanmateix* (Pagès Ed., 2018), ple d'esperit renovador, «perquè ser cristià no pot situar-se gaire enllà de ser humà», com diu ell mateix. L'autor, que ha complert llargament els noranta anys, es troba en una esplèndida etapa creadora que el porta a una gran activitat tant pastoral com intel·lectual. Teòleg erudit i durant molts anys professor a la Facultat de Teologia de Catalunya, centra el llibre en els seus temes preferits, l'Església i l'escatologia, des d'una perspectiva innovadora. Parla del clergat i de la situació religiosa, però parla sobretot del laïcat, de la responsabilitat de les persones dintre de la comunitat eclesial i de la capacitat enriquidora que tenen. La veu de Gil sempre ha estat una veu crítica, que no ha dubtat a prendre posició a favor de la llibertat i de la responsabilitat a dintre de l'Església, i aquest llibre és un manifest excel·lent a favor d'una comunió eclesial basada en la renovació i l'adequació al món d'avui.

Parla sense embuts del paper del laïcat, tema central del llibre, i sobretot del paper de la dona en la comunitat, i de les dificultats de l'acció pastoral i els desafiaments de la societat moderna. Fidel defensor del Concili Vaticà II, en segueix les línies renovadores, i proposa nous models perquè l'Església continuï sent llevat dins la pasta. Al mateix temps, amb un llenguatge valent, emprèn la desmitologització de grans temes presents en la predicació, com algunes qüestions cristològiques, les imatges del més enllà o la presentació de l'Església mateixa.

L'autor ha arribat a una magnífica edat avançada en plenitud de facultats, però el llibre és jove, o més aviat, rejuvenidor. Té una capacitat crítica i una frescor de pensament que de vegades trobem a faltar en obres erudites d'autors de menys edat. Els laics, homes i dones, en poden aprendre moltes coses, amb esperança. — M.C.G.

La compassió. Un maldecap filosòfic

La revista *Valors* d'aquest mes de febrer (núm. 167) acull un diàleg moderat per Joan Salicrú entre Begoña Román (doctora en filosofia per la Universitat de Barcelona) i Joan-Carles Mèlich (doctor en filosofia per la Universitat Autònoma de Barcelona) entorn de la qüestió filosòfica de la compassió.

Ambdós comparteixen que la compassió no és una emoció (si bé «va acompanyada d'emocions»); sinó que és «una resposta ètica a la crida d'un altre que pateix i ens interpella», afirma Begoña Román. Segons Mèlich, «ser compassiu vol dir fer-me càrrec activament del teu sofriment». És una responsabilitat ètica que (contra Kant, segons diuen) no prové ni de la raó (que tracta només amb conceptes i idees) ni de l'imperatiu moral (en què la raó cerca lleis morals universals i incondicionals; com si de les lleis físiques es tractés). Més aviat, la compassió està relacionada amb

Cinema

Tot esperant estrenes més prometedores, com *Le mystère Henri Pick* o el biopic sobre Tolkien, que en el moment d'escriure aquesta crònica encara no han arribat a les nostres pantalles, una de les més interessants potser és *A Private War*, de Matthew Heineman, amb una bona banda musical de Scott Salinas. Un film de les darreres cobertures bèliques de la periodista Marie Colvin, en els conflictes més sagnants de l'Orient Mitjà, Sri Lanka i Líbia. Però, sobretot, centrada en els reportatges fets a Homs, ciutat en què el conflicte siríà va ser especialment violent. Compromesa amb la veritat i amb la voluntat d'arribar al fons d'aquests conflictes, Colvin no dubta a entrevistar els protagonistes dels diferents bàndols ni a anar a primera línia de foc per a veure i conèixer-ne de primera mà els motius, les causes reals i el que veritablement hi passa. Enmig d'un ambient molt masculí, Colvin hi posa valentia i astúcia. Tot i estar molt ben interpretada per Rosamund Pike i mostrar les contradiccions de la protagonista, el director conté l'emotivitat i traspasa l'enfocament que interessava a Colvin: fer arribar el patiment de les persones innocents dels conflictes i sobretot la veritat, molt sovint allunyada de les informacions oficials.

Montserrat Morera

Transmetre la fe dins la família?

Per a explicar el canvi religiós que experimenta la nostra societat, i també la disminució de la pràctica religiosa al nostre món occidental, se sol dir que estem passant «de l'herència religiosa a la proposta religiosa» o «d'una fe heretada a una fe proposada». I davant aquest canvi, n'hi ha que s'apressen a dir que en la nostra societat d'avui està desapareixent la transmissió de la fe a l'interior de la família, de pares a fills.

Doncs, no. No compartim aquesta manera de veure les coses. O, potser més exactament, en compartim només una petita part: el que desapareix és «un estil» de transmissió de fe, però en resta i es consolida un altre de diferent, tot i que minoritari dins el conjunt.

Quin és l'estil que desapareix? Desapareix l'estil que —més que no pas tradicional— hauríem d'anomenar «rutinari»: és a dir, quan es transmet la religió com «un element més» dins un paquet global —la tradició, la cultura, la identitat social...—, o quan no es transmet com a fruit d'una «opció volguda de fe». «Opció de fe» dels pares no vol dir que «creuen veritats», sinó «creuen en Algú»; i que comparteixen una visió cristiana del món i de la persona i l'estil de vida que en deriva. Vol dir que parlem d'una fe personal que els pares volen acostar als fills, perquè ells facin la seva pròpia i intransferible experiència de fe...

I quin és l'estil que apareix? És l'estil dels pares i mares que volen que els seus fills coneguin i puguin experimentar ells també alguna cosa (una fe) que omple de sentit i de goig les seves vides (dels pares).

Aquests pares són conscients que una fe no es pot imposar. El que es podria imposar i obligar seria una pràctica (externa), però de cap manera no es pot imposar una fe. De la mateixa manera que no es pot obligar a estimar... Com tampoc no es pot imposar l'amor a l'art, a la música, a la dansa... Però si els pares no acompanyen els fills a conèixer l'art, la música o la dansa, els fills no s'estimaran l'art, la música o la dansa... Ningú no estima allò que no coneix.

Doncs, és en aquest coneixement i estimació de la fe i la religió on avui els avis i àvies poden tenir un gran paper. Sempre que sigui —no cal dir!— amb l'acord dels pares, i molt millor si és amb la seva complicitat. Els avis i les àvies que viuen el do de la fe poden ser els millors desvetlladors de la fe per als més petits. No els han d'ensenyar gaires coses. Només una: que «sentin» l'existència, la presència, la proximitat i l'estimació d'Algú que ens estima immensament i que té per a nosaltres el rostre (i les paraules) de Jesús de Natzaret.

Pere Codina i Mas